

Bjarne Hørbye alias TaxiBjarne er nok landets eneste taxisamler.

RING LIGE EFTER EN

TAXA

AF JØRGEN KJÆR

Vi har vist alle prøvet at ringe efter en taxa, eller skal vi sige taxi, og de kære hyrevogne med de flinke chauffører er en del af enhver større bys hverdag, og er dermed også blevet en integreret del af vores trafikultur, både i dag, men var det også i tidligere tider. Og der er vist ikke lavet mange film, hvor der ikke på et eller andet tidspunkt indgår en taxi. Det er jo ganske nemt, når filmen udspiller sig i nutiden, men hvis man nu skal lave en film eller TV program, der udspiller sig nogle år tilbage i tiden. Hvad gør man så, hvis man vil have en autentisk taxa med? En almindelig bil er i de fleste tilfælde nem at finde. Men en taxa med det originale udstyr?

Her er det, at denne artikels hovedperson kommer ind i billedet. Bjarne Hørbye, også kaldet Taxibjarne kan nemlig levere indtil flere forskellige tidstypiske taxaer lige fra midten af 1950'erne, hvor Mercedes 180 D var en af de mest almindelige taxaer i de større byer, frem til en taxa fra starten af dette årtusinde.

-Jeg bliver ofte kontakter af film- og TV-selskaber, der skal bruge en original taxa, og jeg har leveret taxaer til utallige film i tidens løb, fortæller Bjarne Hørbye, hvis biler blandt andet har været med i serien om Radio Mercur, Radio Rita og en af hans biler fra 1983

er med i den kommende film om sangeren John Mogensen, ligesom man har kunnet se Mia Lyhne introducere de forskellige kunstnere i årets danske Melodi Grandprix bag rattet i Bjarne Hørbyes hvide Opel Rekord B taxa fra 1966.

-Sidstnævnte er en rigtig typisk københavner-taxi, fortæller Bjarne Hørbye, der naturligvis har bemærket, at forfatteren af denne artikel har brugt ordene taxa og taxi lidt i flæng, og det kalder jo lidt på en nærmere definition af forskellen på disse ord, og samtidig får vi lige ganske belejligt taxaentusiasten til at fortælle lidt taxa/taxihistorie.

Taxa eller taxi?

-Mange bruger sikkert ordene taxa og taxa i flæng. "Ring lige efter en taxa". Taxachauffør eller taxichauffør, hvad hedder det egentligt, og hvorfor gør det, det? Rent sprogligt er der ingen forskel på, om vi bruger det ene eller det andet ord. Såvel os selv, som de politikere, der lovgiver på området, anvender ordene i flæng. I Politikens retskrivningsordbog fra 1996 defineres en taxa og taxi som "bil med chauffør som mod betaling kører passagerer hen, hvor de ønsker det". Som synonym nævnes hyrevogn. Det er ifølge retskrivningsordbogen helt korrekt at anvende

begge ord. Men der er altså forskel, forklarer Bjarne Hørbye.

-Indenfor taxibranchen betragtes en taxi som en type individuel transport, der adskiller sig fra for eksempel bus og tog, mens Taxa, som i øvrigt skal skrives med stort, er et varemærke. I Dansk Taxi Forbund er det vedtaget, at kun indehavere af hyrevognsbevillinger må anvende ordet Taxa i forbindelse med firmanavnet. Det eneste firma, der af forbundet har fået lov at anvende ordet Taxa, uden at være en hyrevognsforretning, er Danmarks Radio i forbindelse med Tv-serien KRONE TAXA, fortæller Bjarne Hørbye og fortsætter:

-Er et hyrevognsfirma ikke medlem af Dansk Taxi Forbund, må de ikke anvende ordet Taxa, men naturligvis gerne taxi. På toplygterne står der altid TAXI, har de fleste nok bemærket.

-Ja, og det er et krav fra Trafikministeriet, fordi taxi er et internationalt kendt ord, så også vores udenlandske gæster ved, at dette er en hyrevogn, forklarer Bjarne Hørbye.

De første taxi

I de gode gamle dage, da mænd var mænd, og taxier var hestetrukne, hed en sådan drokke, der havde et taksameter installeret, naturligvis en taxameterdrokke.

Er man samler og taxinørd skal man naturligvis også have en Taxa i model.

I Den Gamle By i Aarhus var TaxiBjarne naturligvis Aarhus Taxa i sin Mercedes 230 fra 1983.

Den første af sin slags kørte rundt i Københavns gader i 1897. Herefter skulle det ikke være nødvendigt at føre ulidelige diskussioner med droskekusken, om hvad det nu skulle koste, det stod på taxametret.

Københavns første motoriserede automobilroske kom på gaden i 1902. Dette er dog ikke helt korrekt, da den faktisk kun måtte køre på Frederiksberg. Det kan læses i datidens aviser, at københavnernes nye dille var at tage sporvognen ud til Frederiksberg, for at opsnuse, og tage vidunderet i nærmere øjesyn - Og måske endda leje det til timekørsel i det Frederiksbergske.

Først i 1908 blev den første bevilling til taxikørsel givet til Grosserer Harboe, som lod denne bygge af Dansk Automobil- og Cyklefabrik. Drosken blev anvist holdeplads udenfor Tivoli, og prisen skulle være den samme som for en almindelig hestetrukken af slagsen.

-I folkemunde var det for knudret at sige taxameterdroske, og ordene taxi og taxa blev indarbejdet i det danske sprog. Løvrigt stavede man ordene med ks, i stedet for X. Taksi og Taksa. Den korte form af taksameterdroske (taxa) kunne første gang læses i Politiken den 13. november 1929.

Siden midt i 1940'erne har staveformen med "x", dog fortrængt den gamle staveform. Ordet Taxi er første gang registreret i Politiken den 18. august 1945, forklarer Bjarne Hørbye, der har sat sig grundigt ind i områdets baggrund og historie. Også det lidt mere nørdede.

-Ordet taxameterdroske har vi fået fra tysk. Det skal dog nævnes, at ordet droske er endnu ældre, og har sin rod i russisk Droschke. Den korte form - taxi - har vi fra engelsk og fransk. Ordet taxa stammer fra middelalderlatin, og betyder "at vurdere". Ordet kender vi også fra for eksempel taksator, taksere. "Meter" betyder "måler", ligesom det kendes fra for eksempel termometer og barometer. Ordet "taxa" kan dog

spores endnu længere tilbage, til oldgræsk i betydningen "istandsætning" disposition, skat, takst.

Vi har altså ordene "taxi" og "taxa" fra græsk, forklarer taxanørden fra Ringsted.

-Ifølge loven om taxikørsel med tilhørende bekendtgørelser, er der ingen tvivl. Der er kun 4 ting, der hedder taxa med "a" til slut. Det er: Taxameter, Taxameterkontrollant, Taxameterattest og så Taxa, hvor det indgår i et firmanavn. I alle andre sammenhænge (Udover Krone Taxa) hedder det Taxi, med "i", understreger Bjarne Hørbye.

Taxifirma uden bevilling!

Bjarne Hørbye har i dag genopbygget 5 ældre biler som taxi, der ofte deltager i forskellige arrangementer lige fra brudekørsler til jubilæumsarrangementer ved taxi-firmaer og de tidligere omtalte filmindspilninger.

-Taxahistorien er blevet min store lidenskab, og jeg nyder at komme af sted med mine gamle taxier, forklarer Bjarne Hørbye, der senest har været i Den Gamle By i Aarhus i forbindelse med deres udstillinger.

-Det var faktisk rigtig sjovt, her kunne jeg få lov at snakke taxihistorie og ikke de sædvanlige tekniske diskussioner, som det ofte bliver

til på de almindelige biltræf. Her ender det tit med om den skruer eller lygte nu er original eller ej, sukker Bjarne Hørbye, der naturligvis ikke har bevilling til at køre taxikørsel i sine gamle biler.

-Jeg har dog Trafikstyrelsens tilladelse til at køre med det gamle taxaustyr på mine gamle biler. Jeg må bare ikke have lys i lygten på taget. Mine biler er at betragte som veteraner, der er bygget op som de tidstypiske køretøjer, forklarer Bjarne Hørbye, der har et rigtig godt forhold til dagens taxifirmaer.

-De sender ofte bud efter mig til jubilæer og lignende, og senest har Dansk Taxa Råd opfordret deres medlemmer til at tage godt imod mig. Det er en anerkendelse, jeg er rigtig glad for, smiler Bjarne Hørbye, der også har modtaget meget ældre taxaustyr fra disse firmaer.

-De ringer ofte, når de har noget, der skal smides ud. Det er lige fra teknisk udstyr til reklamestreamers med mere, forklarer Bjarne Hørbye, der efterhånden har mulighed for at "stille op" op som de fleste taxaselskaber, og da han var i Den Gamle By I Aarhus var det naturligvis som Aarhus Taxa. Men hvor stammer sådan en lidt nørdet interesse så fra?

TaxiBjarne er ofte på Sporvejsmuseet i Skjoldenæsholm, hvor hans taxier passer perfekt ind i tidsrammen. Museet har også sammen med de mange taxaselskaber hjulpet ham med forskelligt udstyr som uniformer og lignende. Mercedes 190D, københavnsk standard Taxa 1962, Har alt i udstyr, taxameter, lygter, skilte, alt hvad der hører til i en Taxa.

Faderen havde tankstation og kørte Taxa

-Interessen går nok helt tilbage til drengeårene. Da jeg var 11-12 år havde min far forpagtet en tankstation på Østerbro i København samtidig med at han kørte Taxa. Når jeg kom hjem fra skole hjalp jeg til på tankstationen, og her kom mange af byens Taxavognmænd og tankede, husker Bjarne Hørbye, der også husker faderens Taxa – en Mercedes 180 – pontonudgaven, der kørte mange kilometer i dagligdagen.

-Når vi så havde ferie eller skulle på weekend pillede far skiltet på taget af, og bilen blev brugt til privat kørsel. Det kunne man dengang, forklarer Bjarne Hørbye, der også selv har prøvet

Bjarne Hørbye har stadig resterne af den Mercedes 219 fra slutningen af 1950'erne, der lagde grunden til hans hobby.

Bjarne Hørbye har indsamlet taxaudstyr fra hele landet. Også de forskellige streamers.

TAXA

at køre taxi, men det sagde ham ikke rigtig noget. Det blev i stedet til en mekanikeruddannelse og senere en del år ved Falck, inden han blev lokomotivfører, som han lever af i dag.

-På et tidspunkt fik jeg foræret en gammel Mercedes 219 fra slutningen af 1950'erne. Den besluttede jeg at opbygge som Taxa ligesom den min far kørte i. Men den var alt for ringe, så da jeg på nettet så en Mercedes 220 S fra 1959 i god stand, der var til salg, måtte jeg bare have den. Også selv om den stod helt ovre på New Zealand.

-Jeg købte den til en fast og fornuftig pris på 40.000 kr leveret her i landet. Den opbyggede jeg så som taxa, men det var nu ikke helt rigtigt. Der kørte ikke mange Mercedes 220 S som Taxa, hvis nogen i det hele taget. Det skulle være den mindre 180 og i diesel, som den min far kørte. De var jo i en lang periode grundstammen i de københavnske Taxaer, som jeg husker dem fra mine drengeår, forklarer Bjarne Hørbye, der solgte sin 220 S, da han blev tilbudt en fornuftig pris af en tysker for den.

-Så fandt jeg heldigvis min 180 D fra 1962, og den blev starten på mit "Taxaeventyr", fortæller Bjarne Hørbye, der som nævnt i dag har 5 gamle taxaer plus en stor mængde øvrigt taxiudstyr.

-Jeg har nok så meget udstyr, at jeg kan opbygge 20 taxier mere, og så har jeg samlet alt hvad jeg har kunnet få fat i af skilte og streamers, forklarer TaxiBjarne, der på sigt har planer om at indrette en slags taximuseum på sin landejendom ved Ringsted.

Detaljerne skal også være på plads – og et taxameter skal fungere!! Og det gør det. Det er Bjarne Hørbye kendt for.

Øbrobilen 2003, eller Taxa 4x35 fra 2003-2012, eller Taxamotor. Vælg selv din taxi. Denne Mercedes MB 21 fra 2003 yderst til er allerede historie! Bilen i midten er en Mercedes 230 E fra 1991, udstyret med 3x35 taxaudstyr og bilen til venstre er en Mercedes w124 1988 monteret med taxameter, friskilt, tagskilt.

Mercedes 180 D fra 1962, Opel Rekord B fra 1966 og Mercedes MB230 fra 1983.